



През 2007 г., при случайни разкопки с цел строителство, в близост до Рибарския площад, бяха открити неизвестни до тогава исторически артефакти от световно значение. В този храм на богинята-майка Кибела са открити редица монети, керамика и надписи, от които може да се съди, че находката датира от III-IV в. сл.Хр. и функционира активно през цялото четвърто столетие. Три години след откритието беше изграден дървен навес над мястото на храма, който да защити артефактите от увреждане от природните сили. И до днес находката е обект на задълбочено проучване и включване в дейността на редица проекти.

Срещаме ви с трима реставратори, които имат ключова роля във възстановката и експони-

рането на артефактите.

- Добър ден и успешна работа! Като част от визитната картичка на вашия екип, искам да ви попитам как се казвате, от къде сте и от колко време се занимавате с този вид дейност?

Аз съм Петър Александров, другите членове на екипа са колегата Михаил Деведжиев, който е скулптор от Смолян и Петьо Александров, който е шеф на фирмата и мой баща. Ние сме от София. Занимаваме се с тази професия от доста време, аз лично - от 2000 г., баща ми - от 1973 г., а колегата е по нов екипа и се занимава от около 5-6 години.

- Каква е същността на вашата работа и през какви етапи преминава реставрацията и консервацията на артефакти?

Същността на нашата работа се изразява в това, че връщаме нещата "към живот". Всички артефакти, открити до момента, се стремим да ги възвърнем към максимално близък с оригиналния им вид, разбира се, ако има достатъчно материали за това. Етапите на реставрация и консервация отнемат доста дълго време. Най-напред се започва с почистване на намерените детайли и фрагменти и определяне на тяхното местоположение. Следва процес на слобяване и слепване на елементите един за друг, като нещата, които могат да бъдат реконструирани, се връщат към първоначалния им вид. Които не могат, се оставят в първоначалния им вид или ги възстановяваме частично, за да може посетителят на музея да добие пре-

дстава как точно са изглеждали нещата.

- Как определяте от какъв период от историческото развитие е даден артефакт?

За тази цел си има археолози, това не е част от нашата работа. Те ги откриват, датират, след това ни викат нас да ги реставрираме, ако има, разбира се, средства за това /смее се/.

- Какво ново е откритото в храма на Кибела от 2007 до днес?

На този въпрос може най-точно да ви отговори директорката на музея, г-жа Радостина Енчева. Общо взето нещата, които са в момента в музея, са голяма част от архитектурните находки. В хранилището се намират по-малките неща като фигурки, малка пластика, релефи, т.е. по-ценните неща. В момента се занимаваме с архитектурните детайли, по които имаме доста работа.

- Каква препоръка бихте дали, за да се запазят тези артефакти?

Ние правим необходимото да се запазят артефактите, а правилното им съхранение и ек-

спониране е работа на музея. Предстоят ремонтни дейности по музея. Ние ще се погрижим, след приключването на нашата работа, да опаковаме добре вече реставрираните артефакти, за да бъдат максимално защитени и консервирани.



- Имате ли информация дали ще се строи напълно нов музей в близост до находката?

Доколкото знаем има такъв проект, одобрен от Министерството на културата. Целият храм трябва да се премести с 5 метра встрани и неразкритата част от музея, която се намира непосредствено под улицата,

да се разкрие. Останалото зависи от собственика на имота.

- За голяма част от балчиклии името на Кибела е неизвестно. Свикнали се сме с обичайните находки от времето на гръцката колонизация като делви, амфори, статуи и орнаменти, свързани с бог Дионис. Как вие оценявате тази археологическа находка?

Историческата стойност на находката е, може би, безценна. Това е един от малкото разкрити храмове на Кибела в света и находката в Балчик не е нито от регионално, нито от национално, а от световно

значение. Ако в бъдеще има възможност да се направи възстановка на този храм, ще бъде невероятно. Може би, целият свят ще ни завижда за това.

- Под патронажа на коя институция се провежда вашата работа?

Ние имаме договор с музея, който от своя страна е подпомогнат от фондация "Америка за България", една от мисиите на която е да подпомага българското културно-историческо наследство.

Благодаря ви за интервюто и ви пожелавам успешна работа!

Интервю: Ерсин ИСМАИЛОВ

Empirei - обхваната от пламък изповед



Поетът и журналист Георги Йовчев с добричката поетеса Камелия Кондова

Именно на такава събитие станахме свидетели на 24 ноември 2012 г. в малката зала на читалище „П. Хилендарски“ в нашия град при срещата ни с добричката поетеса Камелия Кондова. В препълнената зала, вместо да я посрещнем, като домакини, ни посрещна тя гостенката, авторка на 7 стихосбирки с оригинални заглавия капки, които създават впечатление за необятност, колко е красив и прекрасен светът. Заглавията на самите стихове са като лупа, събрала слънчевите лъчи и

енергия на думите, които трябва да пазим и обогатяваме. За това и тя сполучливо ги е превърнала в стих, излъчващ пламък и душевно откровение. Не напразно, поетът-режисьор и драматург Стефан Цанев е възкликнал: „За поезията е важно първото преобразование“. Мисля, че Камелия Кондова е постигнала това, защото в „Малки смърти“/2007 г./, с която авторката печели годишната награда за поезия от Съюза на българските писатели за 2008 г., в своята „Зависимост“ ни съобщава: „... Изправих се с най-убеди-

телната си анфасна цялост./Но... мен ме нямаше отсреща!/И беше зимно, ала беше слънчево и аз спасително/излязох да си видя сянката това растящо его.”

Самокритично, едновременно и празнично, това е част от нейното обаяние, което ни прехласва и обединява от първия момент. С интонация, която не търпи възражение, тя ни разкрива тайната на цезурата, възстановявайки взаимното доверие и истинското предназначение на думите. Задача трудна, но привлекателна!

Всичко написано е преживяно с ясен център на действие и движение и всъщност описваме ядрото на констатираното в момента, което е преживяла дълбоко и като финал в „Богомилско стихотворение“, авторката констатира: „... Тогава можеш да си тръгваш вече./Добрите хора лесно се обичат./”

Ето част от нейното екзотично предизвикателство, които са значи-

те да поддържат нашето съзнание и рефлексивни будни, за да утолим жаждата си за истинска поезия. А тя го прави по убедителен начин, напълно удовлетворена от осъществяването на тези лирически мигове.

И тя, като нейната пишеща посетрица Маргарита Петкова има да взема „Оскар“, с които битието им е задължено, макар че в стиховете на Камелия липсва Маргаритината лирична агресивност. „Като дива къпина съм - умея до кръв да ранявам“. Така е в поезията, така е в изкуството, където граници няма.

Първият „Оскар“ на Камелия Кондова са децата и: Самуил който през 1994 г. ни съобщава: „Моята майка е много добра и хубава, само дете много пише.“, а дъщеря и Мария допълва батко си в съчинението си в училище на тема „Моето семейство“: „Вкъщи всички четем много, но ме предупредиха да не казвам на никого, защото ще ми се

смят.“ Следващият „Оскар“ може би е когато Камелия печели почетния конкурс „Петя Дубарова“ в Бургас. Надявам се, че има други оскари. Защото тя демонстрира своята крехкост с достойнство, без да изгуби за миг своето чувство за отговорност и пластичност във всички разновидности на нейния не само творчески живот през всичките годишни сезони. А с такива дарове Природата не е била безразлична към нея естествено с приобщуване с читате-

ля, непринуденост в изказа, с нравствен авторитет, благородство, естествена женска загадъчност, примесени с добруджанско очарование, в унисон със закачлива, леко иронична усмивка.

Как да не целуна ръка на такава жена?

Повече от час нейният глас се носеше в малката зала. Тя не четеше, а рецитираше наизуст своите стихове, като пророчица ни водеше в дебрите на преживените или пропуснати мигове и чувства, както и в

нашето бъдеще едновременно.

Може би трябва да спомена за лирическите герои, които са разположени в прекрасен план със запомняща се поетическа композиция, с оригинално пластично мислене и импровизация във всичките и форми. Поетесата показва творческа зрялост, в която ще продължава да се разразява и бушува нейният устрем към искреност и съвършенство. А това ще я задължи да е преди всичко поетеса.

Георги ЙОВЧЕВ

Всичко за покрива !
Фирма „Хаджиев“ гр. Добрич
Тел: 0899 175 266 0887 716 779
 Извършва ремонти на всички видове покриви;
 Ремонт на цигли, хидроизолация и конструкция на покриви; сваляне на стари цигли и монтиране на нови, тенекиджийски услуги, монтаж на водосточни улуци и водосточни тръби, монтаж на гипскартон и топлоизолация. Направа на нов покрив. За всички дейности - договор и гаранция, с 20% отстъпка.
 Възстановяване на стари къщи. /4-2/

